

Vinkkaa uutinen:
(02) 770 2314 | toimitus@sss.fi

Trump sananvapautta vastaan

KULTTUURISOTA. Yhdysvaltain presidentti Donald Trump joukkoineen käy kaiken muun ohella ennenkuulumatonta kulttuurisotaa omassa maassaan, jossa vastustajiksi koetaan vapaa media sekä yliopistot tutkijoineen ja professoreineen.

SANANVAPPAUS. Hämmäntävintä Trumpin hallinnon toimissa ei ole edes pyrkimys presidentin vallan radikaaliin kasvattamiseen, vaan perustuslaissa erikseen taatun sananvapauden rajoitukset sanoja ja kirjoja kieltämällä. **VIIKONVAIHDE 15-17**

SSS/MINNA MÄÄTTÄNEN

MATKA HAUTAPAIKOILLE. Entinen kansakoulun opettaja Paavo Heinonen vei retkiseurueen Perniön Karpinmäen muinaismuistoalueelle. Pronssikautista hautaröykkiötä katselevat Jenni Vainio, Jarmo Markkanen sekä Vainion lapset Matias (vas.) ja Elias.

SIVUT 4-5

UUTiset

Kymmenen vuotta Rekoa

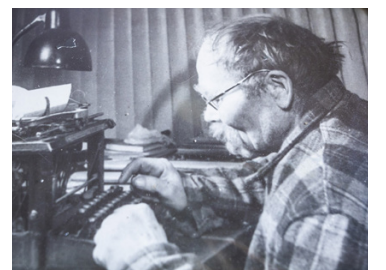
Salon seudun ruokarengas Reko on toiminut kymmenen vuotta.

Reko-renkaat toimivat Facebookin kautta suljettuina ryhmänä. Tuottaja ilmoittaa ryhmässä, mitä häneltä voi ostaa ja ihmiset tekevät tilaukset suoraan ilmoituksen alle.

Salon seudun ruokarengaaseen kuuluu nelisenkymmentä maaseudun yrittäjää. Myynnissä on kananmunia, lihatuotteita, hunajaa, marjoja, kasviksia ja erilaisia jauhoja.

SIVU 8

KULTTUURI

August Pyölniittu eli 91-vuotiaaksi.

Onnellisuusoppia Paimiosta

Paimiolaisen August Pyölniittun (1887-1979) intohimo oli tehdä maailma paremmaksi. Hän aloitti onnellisuusopin kirjoittamisen parikymppisenä vuonna 1911.

Kesällä Pyölniittun muisto ry julkaisee Pyölniittun onnellisuusopin. Museologi ja museonjohtaja **Johanna Lehto-Vahtera** on toimitannut August Pyölniittun *cornarolismin*, ja kirjoittanut kirjaan artikkelin *Pitkä ja iloinen elämä*.

SIVU 12

URHEILU

Rokka nosti SE-raudat Ollikkalassa

Salon Voimailijoiden Remu Rokka teki lauantaina Ollikkalassa miesten 93 kilon sarjan jalkakyykyn Suomen ennätyksen 296 kiloa. Rokka paransi entistä Suomen ennätystä puolella kilolla.

Rokka teki ennätyksensä myös maastanostossa (290 kg) ja yhteistuloksessa (736 kg). Seuraavaksi hän tähtää SM-kultaan.

SIVU 19

SSS/JUHA TUUNA

Kaksi valkoista valoa riitti Remu Rokalle maastanostoennätykseen.

UUTiset

Ensi viikolla muistellaan maailmansotaa

Ensi viikolla tulee kuluneeksi 80 vuotta siitä, kun toinen maailmansota päättyi.

Eri puolilla Eurooppaa pidetään lähipäivinä muistotilaisuuksia.

Sodan loppumista muistetaan Britanniassa jo maanantaina ja muualla Euroopassa torstaina. Venäjällä voitonpäivää vietetään perjantaina.

SIVU 11

VIIKONVAIHDE

Trump kielsi sanan nainen

Yhdysvalloissa käydään globaalien kriisien varjossa kulttuurisotaa, jossa kielletään sanoja ja poistetaan kirjoja kirjastoista. Eikö se ole ”pyhän” perustuslain vastaista?

SSS | Mikko Kiviluoto
mikko.kiviluoto@sss.fi

Mitä Yhdysvalloissa tapahtuu? Miten valtio ja kansakunta, joka ylistää yksilönvapauksiaan ja demokratiaansa, kieltää sanoja, kirjoja ja tukahduttaa tutkimuksen vapautta?

Miksi virastojen dokumenteissa ei saa käyttää sanoja nainen, sukupuoli, identiteetti, rokote, Meksikonlahti, kohtu, puhdas energia tai ilmastonmuutos?

Jopa sana yhteisö, jonka nimiin Yhdysvalloissa vähän väliä vannotaan, on päätynyt kiellettyjen sanojen listalle.

– Käynnissä on Projekti 2025, osa oikeistokonservatiivien kulttuurisotaa, jota on ehditty suunnitella jo vuosia ennen Trumpin uudelleenvalintaa, sanoo Pohjois-Amerikan tutkimuksen professori **Benita Heiskanen** Turun yliopiston John Morton -keskuksesta.

Project 2025 on yhdysvaltalaisen konservatiivisen Heritage Foundation -ajatushautomon huhtikuussa 2023 julkaisema poliittinen aloite. Sen tavoitteena on edistää konservatiivista ja oikeistolaista politiikkaa Yhdysvaltain liittovaltion hallinnon järjestämiseksi.

– Tämä on erittäin poikkeuksellinen tilanne, ja ihmiset ovat syys-

täkin järkyttyneitä. Hallinto vastustaa tiedon tuottajia: mediaa, professoreita, koko eliittiä. Trump ja maga-porukka ovat luoneet ajatuksen populistisesta massasta, joka ei kuulu eliittiin, Heiskanen sanoo.

Samalla Heiskanen muistuttaa, ettei kyse ole täysin ennenkuuluttomasta projektista. Hän viittaa 1940–50-lukujen mccarthyismiin, kansalaisoikeuksia surutta polkeneisiin kommunistivainoihin.

Nyt tähtäimessä ovat muun muassa yliopistot, tutkijat professorit. Jopa oikeuslaitos.

– Esitelmöin juuri Professorili-

ton jaostotilaisuudessa ja käytin esimerkkinä varapresidentti **J.D. Vancen** siteerausta **Richard Nixonilta**, jonka mukaan professorit ovat vihollisia. Vanceen mukaan typerä ajatus levittää yliopistoja vastaan pitää hyökätä ”rehellisesti ja aggressiivisesti”, Heiskanen sanoo.

Vance totesi näin puheessaan Konservatiivien toisessa kansallisessa konferenssissa marraskuussa nelisen vuotta sitten.

Eikö Vance ole itse huippuyliopistosta uralleen rakettimaisen nousun saanut poliitikko?

– Kyllä, hän on ryysyistä rikkauksiin -myytin henkilöitymä. Ei siinä

mitään logiikkaa olekaan, Heiskanen sanoo.

Kirjailija ja muun muassa Ylen Pyöreä Pöytä -radiopanelisti **Juha Itkonen** kirjoitti vuonna 2016 kirjan Trumpin noususta. *Minun Amerikkani* -kirja ilmestyi vuonna 2017, ja se on yhä jopa hyytävän ajankohtainen.

– Kirjassa kerron, miten näin Trumpin kampanjatapahtuman Iowassa keväätalvena 2016. Kirjassa ihmettelin, että näinkö juuri **Hitlerkin** nousi valtaan.

Kirjan lopussa Yhdysvaltain

Jatkuu seuraavalla sivulla

VIIKONVAIHDE

LEHTIKUVA/AFP/ANNABELLE GORDON

Presidentti Donald Trumpin suosio on kääntynyt laskuun alun perinkin vastavallitulle presidentille alhaisista kannatuslukuista. Helmikuun alussa 47 prosenttia yhdysvaltalaisista kertoi gallupissa hyväksyvänsä Trumpin toimet presidenttinä, huhtikuun puolivälin paikkeilla enää nippa nappa 40 prosenttia.

politiikkaa vuosikymmeniä toimittajankin roolissa seurannut Itkonen näki Trumpin nousevan presidentiksi. Itkosen mukaan tunnelma oli muuttunut kampanjoinnin riehakkuudesta pelokkaaksi, jopa synkäksi.

– Kirjan arvosteluissa arveltiin Itkosen synkistelevän turhaan. Nyt teksti vaikuttaa jopa profeettalliselta, Itkonen sanoo.

Itkonen kertoo olleensa kolmisen kuukautta Yhdysvalloissa myös viime syksynä, Trumpin uudelleenvalinnan alla.

– Capitolin vallankaappausriityksen jälkeen en olisi ikinä uskonut, että hänet valitaan uudelleen. Ennen vaaleja se alkoi kuitenkin tuntua jo vääjäämättömältä, kaikki oli unohdettu. Tämä on ollut monelle shokki. Epäilyt siitä, etteikö Trump toteuttaisi Projekti 2025:ttä ovat kadonneet. Hänen politiikkansa on keitetty kasaan äärikonservatiivisesta ideologiasta, johon yhdistyy Trumpin henkilökohtainen persoona, tämän autoritääriset piirteet, epävakaas ja narsismi, Itkonen sanoo.

Yhdysvaltain perustuslaki vuodelta 1787 on maailman vanhin yhä voimassa oleva valtion perustuslaki. Sen ensimmäisessä Bill of Rights -lisäyksessä vuodelta 1789 taataan uskonnon-, sanan-, lehdistön- ja kokoontumisvapaus sekä yksikön oikeus vaatia valtiota puuttumaan epäkohtiin.

Brittikirjailija **George Orwell** irvaili kirjoissaan *Eläinten vallankumous* (1945) ja *1984* (1949) vallanpitäjien halusta hallita ja kieltää sanoja. Kun sanoja on peräkkäin, syntyy kirja. Ja mitä tehdään kirjoille, joissa on liikaa kiellettyjä sanoja?

Kuinka pitkä matka on sanojen kieltämisestä kirjarovioihin?

– Kirjarovioihin on jo Yhdysvalloissa päästy. Kirjoja on kielletty osavaltioissa, sanoo professori Benita Heiskanen.

– Harva olisi uskonut 2000-luvun alussa, kun moniarvoisuutta pidettiin vakiintuneena ilmiönä,

että on tulossa tällainen vastaisku, Heiskanen sanoo.

Heiskasen mukaan sensuuria ja sanojen kieltoa on vaikea ymmärtää maassa, jossa vannotaan yksilönvapauden, etenkin sananvapauden (ja aseenkantovapauden, perustuslain toinen lisäys) nimiin.

– Koko Projekti 2025 on täynnä ristiriitoja ja paradokseja. Argumentteja, kuten aborttilakia, esitetään ristiriitaisesti ja toinen toisiaan kumoten. Johdonmukaisuus ei ole äärikonservatiivien hyve, Heiskanen sanoo.

Washingtonissa ei ole vuosiin ollut salaisuus, ettei presidentti Trump pidä asiantuntijoista, vapaasta lehdistöstä eikä dokumenttien lukemisesta. Kirjoittaminen presidentiltä todistetusti kuitenkin sujuu, ainakin ahkeran twiittailun ja allekirjoitusten muodossa. Trump on tehnyt kolmessa kuukaudessa vähintäänkin 130 presidentillistä asetusta – enemmän kuin kukaan presidentti aiemmin.

Asetuksissa kavennetaan tieteen ja tutkimuksen vapautta. Yhdysvaltain hallinto on uhannut yliopistoja miljardien leikkauksilla tutkimuksen ja tieteen rahoittamisessa, mikäli yliopistot eivät tottele liittovaltion käskyjä.

– Yhdysvalloissa alkaa kultainen aikakausi ja maalaisjärjen vallankumous, totesi Donald Trump virkaanastujaispuheessaan 20. tammikuuta.

Parin päivän kuluttua kävi ilmi, että maalaisjärjen vallankumous tarkoittaa sensuuria ja sananvapauden rajoituksia.

Presidentti aloitti kulttuurisotansa lopettamalla asetuksellaan kaikki monimuotoisuuden, tasa-arvon ja inklusion (ihmisten tasa-arvoinen osallisuus -periaate) edistämiseen tähtäävät ohjelmat ja passitti niitä toteuttavat tuhannet virkamiehet pakkolomalle.

Seuraavaksi vuorossa oli sananvapauden rajoittaminen. Trump apureineen tehtiin liki 300 sanan kiellettyjen sanojen listan, joita

ENSIMMÄINEN LISÄYS

Bill of Rights

Ensimmäinen lisäys (engl. First Amendment) kuuluu Yhdysvaltain perustuslain osaan, joka koostuu sen kymmenestä ensimmäisestä lisäyksestä, jotka tunnetaan yhteisnimellä Bill of Rights. Ensimmäinen lisäys kieltää Yhdysvaltain kongressia säätämästä lakia, joka:

- ▶ määrää valtionuskonnon tai asettaa jonkin uskonnon etuasemaan muihin uskontoihin nähden
- ▶ kieltää vapaan uskonnon harjoittamisen
- ▶ rajoittaa sananvapautta tai lehdistön vapautta
- ▶ rajoittaa oikeutta rauhanomaiseen kokoontumiseen
- ▶ rajoittaa oikeutta vaatia hallinnolta epäkohtien korjaamista

Lähde: Wikipedia

sen virastoissa ja muissa instituutioissa ei saa käyttää.

Muun muassa kauppa- ja tulisanon, Venäjän hyökkäyssodan ja Trumpin julistamien aluevaatimusten synnyttämien otsikoiden varjossa liittovaltio kurittaa enenkuulumattomalla tavalla yliopistoja.

Jopa siinä määrin, että sensuuria vaativia paimenkirjeitä on kehdattu lähettää myös Suomeen. Trumpin hallinto on painostanut Helsingin yliopistoa poistamaan teksteistä ilmastonmuutosta ja tasa-arvoa koskevia sanoja.

– Suomessa tätä ei katsottaisi sen perustuslain mukaisen tieteen vapauden kanssa yhteensopivaksi, totesi Suomen Akatemian yksikönjohtaja **Floora Ruokonen** STT:lle helmikuussa.

Benita Heiskasen mukaan sanalistat kertovat, miten vallassa

oleva ryhmä tulkitsee perustuslakia uudella tavalla. Taustalla vaikuttaa äärioikeiston käsitys vapaudesta. Heiskasen mukaan siinä ihmisten tulisi saada toteuttaa asioitaan ilman liittovaltiotason määräyksiä.

Se ei sovi yhteen sanalistojen ja yliopistojen toimintaan puuttumisen kanssa.

– Asian ristiriitaisuudesta pitäisi kysyä maga-republikaaneilta. Kulttuurisotien aiheuttamilla tunnekuohuilla voitetaan vaaleja, Heiskanen sanoo.

Taustalla on Yhdysvalloissa revennyt kuilu kansanosien välillä, mitä demokraatit eivät osanneet korjata eivätkä ottaa huomioon. Demokraateilta puuttui Heiskasen mukaan oma Projekti 2025.

– Demokraatit epäonnistuivat viestinnässään. Heillä ei ole rivit suorassa, Heiskanen sanoo.

Juha Itkonen sanoo törmänneensä usein amerikkalaisten vapaus-käsitykseen, eikä sitä ole helppo selittää.

– Heillä käsitys Amerikan ja Yhdysvaltain poikkeuksellisuudesta juontuu 1800-luvulta asti. Yhdysvallat on poikkeuksellisen vahvasti idealle rakentunut valtio, jonka kansalaiset uskovat vahvasti olevansa jotenkin erilaisia ja ehdottomasti vapaampia kuin muut. Jopa he, jotka kotimaataan kritisoivat, Itkonen sanoo.

Helsingin Sanomat uutisoi (21.4.), kuinka hallinnon puuttuminen kulttuuriin on johtanut kirjastojen valikoimien tyypistämiseen poliittisin perustein. Esimerkiksi puolustusministeriön upseerikoulutuslaitosten kirjastoista poistettiin heti liki 1400 kirjaa. **Adolf Hitlerin** *Taistelumi*-teos ei ollut poistettavien listalla.

Virallisten dokumenttien sensurointi on saanut absurdeja piirteitä. Muun muassa The New York Times ja The New Republic uutisoivat maaliskuun alussa, kuinka kuvat kuuluisasta Enola Gay -pommikoneesta joutuivat poistettavien dokumenttien listalle. Enola Gay tiputti atomipommin Hiroshimaan vuonna 1945. Enola Gay oli lentokoneen pilottina toimineen everstin äidin nimi, ja sana gay viittaa sekä iloisuuteen että homoseksuaaseen henkilöön.

Sensuurin lisäksi liittovaltio on leikannut miljardimäärin avustuksia museoilta ja julkisiin palveluihin kuuluvilta NPR-radio- ja PBS-televisiokanavilta, mikä voi Helsingin Sanomien mukaan johtaa tuhannen radioaseman sulkemiseen.

Maaliskuussa (22.3.) Trump allekirjoitti maan opetusministeriön lakkauttamiseen tähtäävän määräyksen.

– Siitä ei ole meille mitään hyötyä, kommentoi Trump toimenpidettä allekirjoitusseremoniassa.

Lisäksi Trumpin raportoidaan hyökänneen useita isoja mediahytiöitä vastaan.

Näin sanomalehti The New York Timesissä kommentoitiin Trumpin uuden kauden alkumetrejä:

– Oligarkit suutelemassa sormusta, oikeusjuttuja mediaa vastaan, rajoitteita siitä, millä medioilla on pääsy Valkoisen talon leh-

Trumpin hallinnon laatimaa listaa kielletyistä sanoista

accessible, activism, activists, advocacy, advocate, advocates, affirming care, all-inclusive, allyship, anti-racism, anti-racist, assigned at birth, assigned female at birth, assigned male at birth, at risk, barrier, barriers, belong, bias, biased, biased toward, biases, biases, towards, biologically, female, biologically male, BIPOC, Black, breastfeed + people, breastfeed + person, chestfeed + people, chestfeed + person, clean energy, climate crisis, climate science, commercial sex worker, community diversity, community equity, confirmation bias, cultural competence, cultural differences, cultural heritage, cultural sensitivity, culturally appropriate, culturally responsive, DEI, DEIA, DEIAB, DEIJ, disabilities, disability, discriminated, discrimination, discriminatory, disparity, diverse, diverse backgrounds, diverse communities, diverse community, diverse group, diverse groups, diversified, diversify, diversifying, diversity, enhance the diversity, enhancing diversity, environmental quality, equal opportunity, equality, equitable, equitableness, equity, ethnicity, excluded, exclusion, expression, female, females, feminism, fostering inclusivity, GBV, gay, gender, gender based, gender based, violence, gender diversity, gender identity, gender ideology, gender-affirming care, genders, Gulf of Mexico, hate speech, health disparity, health equity, hispanic minority,

Tuottaja: Suvi Kulla (02) 770 2328 | suvi.kulla@sss.fi

LEHTIKUVA/AFP/JOSEPH PREZIOSO

Harvardin yliopisto on noussut näkyvästi vastustamaan Trumpin hallinnon toimia ja yliopistoihin kodistuvia vaatimuksia. Kuva on otettu Harvardissa järjestetyn mielenilmauksen yhteydessä huhtikuussa.

TS/JANE ILTANEN

Pohjois-Amerikan tutkimuksen professori Benita Heiskanen Turun yliopistosta toteaa, että äärikonservatiivien agenda on täynnä ristiriitaisuuksia.

kongressivaalit, jotka voivat muuttaa valtasapainoa.

Heiskanen muistuttaa myös, että Yhdysvalloissa on käynnissä kymmeniä oikeudenkäyntejä presidentillisiä asetuksia vastaan. Muun muassa yli sata yliopistoa ja korkeakoulua on tuominut poliittisen puuttumisen koulutusjärjestelmään.

– Tosin, eihän Trump ole kunnioittanut alempien oikeusasteiden päätöksiä esimerkiksi maahanmuuttotapauksissa, Heiskanen huomauttaa.

Yliopistoista maineikkain Harvard toimii etujoukoissa, ja on haastanut liittovaltion oikeuteen perustuslaillisen sananvapauden sekä sen omien sääntöjen ja lakien rikkomisesta.

– Projekti 2025:n tavoitteena on selvästi lisätä presidentin valtaa. Se on ristiriidassa toisen tavoitteen kanssa, sen, että liittovaltion valtaa pitäisi vähentää ja antaa osavaltioille. Logiikkaa on Trumpin politiikasta turha etsiä, sitä ei ole, Heiskanen sanoo.

Mitä tapahtuu seuraavaksi? Sitä Heiskanen ei halua lähteä ennus-

LIISA VALONEN

Kirjailija Juha Itkonen pitää poliittista kehitystä Yhdysvalloissa huolestuttavana. Hän arvioi demokratian olevan aidosti uhattuna.

tamaan.

– Sen olen oppinut, että on aivan mahdotonta lähteä ennustamaan mitään. On vain seurattava tapahtumia yksitellen.

Kirjailija Juha Itkonen sanoo nykyisen politiikan vastarinnan vaikuttavan toistaiseksi heikolta, mutta uskoo sen nousevan. Lisäksi Itkonen toteaa Trumpin suosion olevan jo selvässä laskussa.

– Heidän taktiikkansa on ollut lähteä täysillä liikkeelle mediatilaa halliten. Ei kukaan jaksa juosta neljää vuotta tuota tahtia.

Itkonen mukaan käänne voi konkretisoitua jo ensi vuoden väli-valeissa. Näin käy ainakin silloin, jos Trump onnistuu sössimään valtion talouden esimerkiksi kauppasotiansa takia.

Sekä Itkonen että Heiskanen tuovat esiin mediakentän vaikutuksen Yhdysvalloissa. Se on pirstaloitunut omiin kupliinsa, joissa demokraateilla ja republikaaneilla on omat kanavansa. Eivätkä ne kohtaa. Totuudet ovat erilaisia eri ryhmille.

Molemmat muistuttavat myös

faktasta, että miljoonat äänestäjät suorastaan vihaavat Trumpia ja hänen politiikkaansa. Liikkuvien äänestäjien määrä on suuri, ja moni tekee päätöksiä pankkitilinsä perusteella. Jos talous kasvaa, hallintoa vähintäänkin siedetään. Jos oma talous sakkaa, syypää löytyy helpoiten Valkoisesta talosta.

Vuoden 2016 Juha Itkonen maa-laama kuva Trumpista ei ollut kovin kaunis. Kuvassa yrmyilee empatiakyvytön, sivistymätön narsisti, jolle tärkeää oli vain muiden ylisyys ja oman nimen näkyminen otsikoissa.

Kuva ei ole Itkonen mukaan kovin paljon muuttunut kahdeksassa vuodessa, mutta jotain on tapahtunut. Itkonen adjektiiviluettelo Donald Trumpista on tullut yllättävä, tavallaan positiivinen lisäys.

– Trump on luonnonlahjakkuus, luonnonvoima. On myönnettävä, että hän on populistinen nero, joka elää vastakkaisasettelusta. Trump on aina valmis menemään pidemmälle kuin kuvitellaan, Itkonen sanoo.

Narsismiaan Trump toteuttaa kaikessa politiikassaan.

– Kaikki on Trumpille showta, jota hän käsikirjoittaa niin, että tulee jatkuvasti tapahtumia, joissa hän pääsee näyttämään kovana jätkänä ja ratkaisijana. Hän luo ongelmia, jotka sitten ratkaisee, Itkonen sanoo.

Itkonen sanoo uskovansa, ettei Trump ehdi luoda haluamaansa yhteiskuntaa valmiiksi. Mutta hän ehtii vielä kyllä vaikeuttamaan paluuta entistä kohti.

– Kenties neljän vuoden päästä nähdään siirtymä demokraattisempaan politiikkaan. Kansakunnan yhtenäisyyden nopeaan palauttamiseen on vaikea uskoa, mutta olisi tärkeää, että joku osaisi laskea painetta painekattilassa.

historically, identity, immigrants, implicit bias, implicit biases, inclusion, inclusive, inclusive leadership, inclusiveness, inclusivity, increase, diversity, increase the diversity, indigenous community, inequalities, inequality, inequitable, inequities, inequity, injustice, institutional, intersectional, intersectionality, key groups, key people, key populations, Latinx, LGBT, LGBTQ, marginalize, marginalized, men who have sex with men, mental health, minorities, minority, most risk, MSM, multicultural, Mx, Native American, non-binary, nonbinary, oppression, oppressive, orientation, people + uterus, people-centered care person-centered, person-centered care, polarization, political, pollution, pregnant people, pregnant person, pregnant persons, prejudice, privilege, privileges, promote diversity, promoting diversity, pronoun, pronouns, prostitute, race, race and ethnicity, racial, racial diversity, racial identity, racial inequality, racial justice, racially, racism, segregation, sense of belonging, sex, sexual preferences, sexuality, social justice, sociocultural, socioeconomic, status, stereotype, stereotypes, systemic, systemically, they/them, trans, transgender, transsexual, trauma, traumatic, tribal, unconscious bias, underappreciated, underprivileged, underrepresentation, underrepresented, underserved, undervalued, victim, victims, vulnerable populations, women, women and underrepresented